

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

О.М. Волков

«26» 08 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ РІЧКОВИХ ТА
МОРСЬКИХ СИСТЕМ»**

Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	«Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті»

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія досліджень річкових та морських систем» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки доктор філософії «Менеджмент морської галузі»

Розробник: Примачов Микола Тимофійович, д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті» Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «25» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Голубкова І.А.

Секретар кафедри Яворська А.Ф.

Гарант ОНП Сенько О. В.

Мета вивчення навчальної дисципліни. В умовах постійного оновлення науки формуються нові напрямки, підходи, технології. Стрімке підвищення ролі науки в сучасному світі вимагає від майбутнього фахівця значного рівня теоретичних знань і практичних умінь у проведенні наукових досліджень та їх ефективної організації. Пошук адекватних наукових результатів стає можливим тільки завдяки використанню великих обсягів накопичених знань, які можуть бути задіяні в процесі проведення та впровадження наукових досліджень. Для майбутнього фахівця важливими стають уміння організувати науково-дослідну діяльність і ефективно використовувати вже відомі наукові напрацювання.

Основна мета вивчення курсу - формування у здобувачів вищої освіти системи знань оволодіння теоретичними, методологічними та методичними засадами наукового дослідження, процесом наукового пізнання і творчості, навичками наукового пошуку в реальному секторі економіки, отримання теоретичного і практичного досвіду систематизації набутих знань та вироблення умінь застосовувати теоретичні знання в практичній роботі.

Предметом є наукові та методичні аспекти досліджень річкових та морських систем формування потенціалу національної морської транспортної індустрії за критеріями збалансованого позиціонування національних підсистем ринку транспортних послуг з урахуванням змін поточних параметрів розподілу міжнародних відносин.

Дана дисципліна націлена на придбання здобувачами доктора PhD засвоєння методології досліджень річкових та морських систем в системі ринку морської торгівлі судноплавних компаній та портів за метою формування компетентності в системі адекватного розвитку та функціонування складових національної морської транспортної індустрії. Придбання здібності розкриття нових закономірностей збалансованості господарювання та випередження конкурентів в системі глобальних трансформацій в конкурентному обслуговування вантажопотоків за критеріями транспортної безпеки резидентів і підприємницьких структур морегосподарського комплексу.

Дана дисципліна включає в себе: засвоєння процесів менеджменту на підприємствах структурного складу морського транспорту та формування на основі взаємодії збалансованого комплексу послуг за потребами флоту та портів. Засвоєння закономірностей прийняття та реалізації менеджерських та інвестиційних рішень забезпечує збалансованість функціонування морського кластеру за вимогами судноплавних компаній в умовах циклічних змін у підсистемах ринку морської торгівлі. Засвоєння методів і принципів забезпечення ефективності менеджерських методів симетрії функціонування флоту та портів, незважаючи на конкурентні стратегії інших операторів та різні форми циклічності формування вантажопотоків. Методичні та практичні аспекти менеджменту результатів та формування потенціалу функціональної поведінки за критеріями збалансованого розвитку та позиціонування регіональних та глобальних виробничих та сервісних підсистем ринку транспортних послуг з урахуванням змін поточних параметрів морської транспортної індустрії.

Програма курсу «Методологія досліджень річкових та морських систем» викладається як самостійна дисципліна з урахуванням магістерської підготовки, вона обумовлює напрямки інших дисциплін відповідно структури учбового плану третього рівня. Розглядається теоретичною при формуванні тематики дисертаційної роботи.

Мова навчання українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК06. Здатність ідентифікувати, формулювати та/або вирішувати наукові або практичні проблеми в менеджменті морської галузі.

Програмні результати навчання

- РН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
- РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

Програма курсу «Методологія досліджень річкових та морських систем» сприяє засвоєнню універсальних і професійних компетенцій, що в свою чергу буде сприяти соціальній мобільності і успішності на ринку праці відповідно до міжнародних і національних вимог.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Менеджмент морської галузі» підготовки доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент.

Кількість кредитів ЄКТС **2 кредити**

Форма підсумкового контролю **екзамен**

2.Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Методологія досліджень річкових та морських систем» передбачає здобуття майбутнім фахівцем наступних результатів навчання:

- розуміти загальні закономірності наукового дослідження, фундаментальні проблеми пізнання досліджень річкових та морських систем
- - знати методики дослідження, їх зміст і принципи розробки
- розуміти логічну послідовність процесів наукового дослідження;
- вміти організувати процес наукового дослідження та оформляти його результати згідно з чинними правилами та нормами;
- вміти застосовувати методи наукового дослідження річкових та морських систем та виконувати аналіз і оцінку одержаних результатів;
- вміти оформляти наукову роботу, оприлюднювати її результати та запроваджувати їх у виробництво;
- знати моделі наукознавства та класифікацій наук;
- вміти визначати економічну ефективність наукових досліджень річкових та морських систем;
- вміти формувати структуру наукової роботи та інформаційну базу для її проведення.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)
Тема 1. Методології наукового дослідження. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	4	2	2
Тема 2. Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження.	4	2	2
Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Форми впровадження результатів наукового дослідження.	4	2	2
Тема 4. Організаційні аспекти наукової діяльності. Наукове дослідження і методика його виконання в менеджменті	4	2	2
Тема 5. Теоретичні основи регулювання інноваційної діяльності транспортних підприємств	2	2	
Тема 6. Теоретичний аналіз структур управління підсистем морської галузі	2	2	
Всього аудиторних годин	20	12	8
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання **	40		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	60		

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Структурне розуміння методології наукового дослідження. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика
2	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження
3	Інформаційне забезпечення наукових досліджень Форми впровадження результатів наукового дослідження.
4	Організаційні аспекти наукової діяльності Наукове дослідження і методика його виконання в економіці та управлінні

5. Самостійна робота

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки аспірантами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.

2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.
4. Підготовка до практичних занять;
5. Виконання індивідуальних завдань (розрахункової роботи) .

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми
1.	Поняття, зміст і функції науки
2.	Наукознавство і його розвиток
3.	Структура і класифікація науки
4.	Організація науки і підготовка наукових кадрів в Україні
5.	Об'єкти наукового дослідження та їх класифікація
6.	Основні поняття науково-дослідної роботи
7.	Загальна схема наукового дослідження
8.	Використання методів наукового пізнання
9.	Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень
10.	Управлінська інформація, її класифікація і використання в наукових дослідженнях
11.	Бібліографічні джерела інформації
12.	Інформація - пошукові мови бібліотечних фондів
13.	Процес обґрунтування теми дослідження
14.	Особливості творчої праці в дослідницькій діяльності
15.	Організація праці і її планування в наукових установах
16.	Раціональний робочий режим дослідника і організація робочого місця
17.	Процес наукового дослідження і його характеристика
18.	Методика дослідження, її зміст і принципи розробки
19.	Методика роботи над літературними джерелами

6. Методи контролю

Поточне оцінювання аспірантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *ісnum*

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

Результати навчання	Методи демонстрації
Розуміти загальні закономірності наукового дослідження, фундаментальні проблеми пізнання	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
Знати методики дослідження, їх змісту і принципів розробки базу для її проведення.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, аналітичним звітом, есе, в дискусії
Розуміти логічну послідовність процесів	Усна відповідь на питання лекційного курсу,

наукового дослідження	виступ на практичних заняттях
Вміти організувати процес наукового дослідження та оформляти його результати згідно з чинними правилами та нормами	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, аналітичним звітом, есе, в дискусії
Уміти застосовувати методи наукового дослідження та виконувати аналіз і оцінку одержаних результатів	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
Уміти оформляти наукову роботу, оприлюднювати її результати та запроваджувати їх у виробництво	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
Знати моделі наукознавства та класифікацій наук	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
Уміти визначати економічну ефективність наукових досліджень	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
Уміти формувати структуру наукової роботи та інформаційну базу для її проведення.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях

7. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Аспірант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує справи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Аспірант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Аспірант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

9. Рекомендована література

Основна:

1. Михайлов В.М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків; ХДУХТ, 2014 220с.
2. Шейко В. М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Пресс, 2002. 295 с.
3. Голюков В. А., Козьмініх М. А., Онищенко О. А. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Одеса : ОНМА, 2014. 164 с.
4. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
5. Марта Мальська, Наталія Паньків. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
7. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: ЦУЛ, 2016. 142 с.
8. Примачов М.Т., Примачова Н.М., Пархоменко І.М. Управління економічною діяльністю суднохідних компаній: монографія / під ред. д.е.н., проф. М.Т. Примачова. Одеса: НУ «ОМА», 2016. 348 с.
9. Примачов М. Т., Примачова Н. М. Стратегічні аспекти формування економічного потенціалу морської транспортної індустрії: монографія. Одеса : НУ "ОМА", 2019. 303 с.
10. Примачов М. Т., Сенько О. В. Закономірності розвитку морського транспортного потенціалу. Одеса : НУ «ОМА», 2018. 363 с.
11. Примачов М. Т., Примачова Н. М. Морські торговельні порти в системі інтермодальних транспортних сполучень. Одеса: ППТтаЕЕІ, 2011. 214 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» №848-VIII від 26.11.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
3. Інформаційно-інноваційні технології управління в екологоекономічних системах : монограф. під ред. С.К. Рамазанова. Київ, 2019. 220 с.
4. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ, 2017. 254 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
3. Міністерство інфраструктури України. –URL: <https://mtu.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Наукова бібліотека НАУ. URL: <http://www.lib.nau.edu.ua/booksfor nau>.
6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни